

Blk-11 (2), 1985

8

BROEDSEIZOEN 1985, GOORVEN & FLAES.

Fuut.

Vorig jaar bracht voor het eerst sinds c.a. 25 jaar een paartje Futen jong- en groot binnen het Goor- & Flaesreservaat. Dat broedgeval kreeg dit jaar vervolg in de vorm van een waarschijnlijk en een zeker broedgeval.

In het westelijke deel van de Flaes hield zich voortdurend een koppel op binnen de straal van enkele meters bij een rietkraag. Waarschijnlijk hadden de vogels hier hun territorium en bevond zich in het riet hun nest. Eén van beide Futen verdween althans regelmatig op steeds dezelfde plek in de begroeiing. De broedverdachte waarnemingen vonden plaats tussen 06-05 en 03-06-'85. Nadien werd het gebied helaas niet meer door mij bezocht, zodat eventueel broedsucces onbekend is gebleven.

Op 24-04 bevond zich op het Goorven 1 Fuut opvallend veel in de noordoost-hoek van het ven. Op een gegeven moment sjuowde de vogel nestmateriaal aan naar een flinke pol Pitrus, die ver boven het wateroppervlak uitstak. Een tweede ex. werd die dag niet opgemerkt. Latere bezoeken wezen uit dat dit nestelen gestaakt was.

Wel vond een broedgeval plaats aan de oost-zijde van het Goorven. Resultaat: 1 volgroeid onv. ex.

Geoorde Fuut.

Het gaat erg goed met de Geoorde Fuut in het Goor- & Flaesreservaat.

In het kort nog eens de ontwikkeling van de populatie met ingang van de invasie van 1983! Dat jaar waren 17 paar aanwezig: 15 paar broedden succesvol, 1 broedsel mislukte en 1 paar overzomerde. In 1984 waren 15 paar aanwezig: Van 14 paar werden toen jongen gezien. Eén van die paren had een tweede broedsel.

In 1985 hielden zich liefst 19 paar (38 ex!) binnen het reservaat op: elk paar kwam tot broeden, 2 paar hadden zelfs een tweede broedsel. In eerste instantie kregen de Geoorde Futen tenminste 36 juv., waarvan uiteindelijk c.a. 25 ex. zijn grootgekomen!

De territoria-verdeling was als volgt: Flaes 5 paar; Goorven 11 paar; Vennetje ten westen van het Goorven 3 paar.

Ook uit overig Nederland bereiken mij m.b.t. het broeden van Geoorde Futen zeer positieve berichten!

Roerdomp.

In een eerder artikel in de Blauwe Klauwier interpreteerde ik de aanwezigheid van een Roerdomp bij de Flaes als "een ongepaard mannetje" of "een mogelijke broedpoging". Rede daartoe was het feit dat de vogel c.a. 2 weken lang (tussen 07-04 en 19-04) zeer fanatiek en op elk moment van de dag riep, terwijl de vogel ondanks regelmatige bezoeken nadien helemaal niet meer gehoord werd. Later werden van Henk Sierdsema uit Tilburg aanvullende waarnemingen ontvangen die de mogelijkheid van een broedgeval toch weer wat meer kracht bij zetten. Zo hoorde hij de Roerdomp ook nog op 29-04 en zag hij een ex. (mogelijk een doortrekker) op 06-09-'84 bij de Flaes!

We moeten niet uit het oog verliezen, dat een Roerdomp die zich eenmaal gevestigd heeft en een partner vindt, bij het produceren van geluid nog slechts weinig baat heeft. Zeker wanneer in de omgeving geen soortgenoten broeden.

Om deze rede is ook voor 1985 een broedgeval niet uitgesloten. De geschiedenis van 1984 herhaalde zich: Tussen 16-04 en 24-04-'85 bevond zich een zeer fanatiek zingend ex. in de rietkraag van de Flaes. Nadien geen waarnemingen meer, maar het gebied werd dan ook tot begin mei niet meer bezocht!

Misschien dus een nieuwe vestiging van deze Reiger-achtige in het Goor- & Flaesreservaat en dat dan na 15 jaar!.....

Bl. Kl. 11(2), 1985

Bergeend.

De Bergeenden-historie van Goor- & Flaes beleefde dit jaar een minder positief vervolg.

In het kort nog eens het verloop: 1981: 1 broedgeval (1ste voor de Kempen)
1982: onbekend
1983: 2 broedgevallen
1984: tenm. 3 broedgevallen.

In 1985 werden slechts enkele waarnemingen van de soort gedaan, waarvan er een paar verdacht waren. Bijvoorbeeld de waarneming van 03-06-'85 toen zich op het vennetje ten westen van het Goorven een roepend mannetje bevond. Na verloop van tijd verscheen eerst 1, en daarna nog een 2de vrouwtje uit de oeverbegroeiing. Wat later op de dag werd geconstateerd dat het mannetje regelmatig tussen betreffend ven en de Hazenkolk op en neer pendelde, hetgeen in de "broedjaren" ook een opvallend verschijnsel was! Mogelijk hield zich in de omgeving van de Hazenkolk ook nog een vrouwtje op. Ondanks goede oplettendheid werden dit jaar echter geen juv. of volgroeide onv. Bergeenden gezien.

Zwartkopmeeuw.

In 1985 werden twee lokatie's van de Zwartkopmeeuw bekend! Eén aan de Noordzijde van de Flaes en één in de omgeving van het eilandje in het ven ten westen van het Goorven, waarop de soort de laatste jaren steevast broedt. Op geen van beide plaatsen kon dit jaar echter met zekerheid broeden worden vastgesteld! De vogels waren bij vrijwel elk bezoek in de buurt aanwezig maar werden nooit in broedhouding gezien, laat staan dat jongen werden waargenomen!

Tureluur.

Evenals andere jaren broedde weer 1 paartje Tureluurs op de aangrenzende Spreeuwelse heide.

BROEDSEIZOEN 1985, LANDSCHOTSE HEIDE.

1985 was voor de Landschotse heide zeker geen slecht broedseizoen. Dit houdt zonder twijfel voor een deel verband met het regenachtige voorjaar, waardoor het terrein plaatselijk nat tot zeer nat was!

Fuut.

De Fuut broedde succesvol met 4-5 paar, hetgeen ons herinnert aan 1982 toen de soort na 12 jaar voor het eerst weer jongen groot bracht op de Landschotse heide: 4 paar kwamen toen tot broeden.

In 1983 vond een mogelijk- en in 1984 1 zeker broedgeval plaats.

Waterral.

Van de Waterral werden in 1985 tenminste 3 territoria vastgesteld. 2-3 paar hielden zich op in het moerasachtige terrein ten zuidoosten van de Keyenhurk, 1 paar werd regelmatig roepend aangetroffen in de bocht die zich in de oostzijde van de Keyenhurk bevindt.

Hoewel omtrent het voorkomen van de Waterral op de Landschotse heide erg weinig bekend is, mag worden aangenomen dat de soort hier regelmatig, dan niet jaarlijks broedt. 3-4 paar, zoals in 1985, lijkt me echter eerder uitzondering dan regel.

Korhoen.

Hoewel het op de Landschotse heide met het Korhoen minder snel bergafwaards is gegaan dan in de meeste andere gebieden wordt de situatie toch ook hier zeer verontrustend. Onderstaand overzichtje illustreert dat voldoende.

Aantal bolderende Korhanen (in het voorjaar) op de Landschotse heide.

1981	1982	1983	1984	1985
6	5	4	5	4

Wulp.

In 1982 karteerde ik het aantal territoria van de Wulp op de Landschotse heide. De conclusie was toen, dat 14 paren op deze heide broedden! Dit jaar werd die inventarisatie herhaald. Resultaat: 10 broedparen.

Tureluur.

De Tureluur was eind zeventiger, begin tachtiger jaren altijd met 3-4 broedpaartjes op de Landschotse heide vertegenwoordigd. Waarschijnlijk tengevolge van een reeks natte voorjaren kwam daar met ingang van 1983 verandering in. 5 paartjes werden dat jaar geteld. In 1984 zag het er helemaal rooskleurig uit, toen liefst 8 paartjes werden gekarteerd: 7 op de heide, 1 op de weilanden ten oosten van de heide.

De tellingen van 1985 tenslotte, leverde 6 broedparen op, waarvan wederom 1 paar een territorium op weiden ten oosten van de Landschotse heide had.

Zwarte Stern.

De Zwarte Stern lijkt op de Landschotse heide een ware Come-back te hebben gemaakt. In 1983 waren we zeer verheugd toen voor het eerst sinds 1977 weer met zekerheid Zwarte Sterns in het gebied nestelden. 2-3 paar hadden zich gevestigd bij het Withollandsvan.

In 1984 was er al sprake van echte kolonievorming. Op dezelfde plaats hadden nu reeds 7 paren hun nest.

Nu, in 1984, was er zelfs een spreiding van broedplaatsen. In totaal werden 12-14 nesten geteld waarvan er respectievelijk 7 bij het Withollandsvan, 2 bij het Berkven, 2-3 bij het Kromven en 1-2 bij de Keyenhurk te vinden waren.

Zwarte Specht.

In 1985 waren tijdens het broedseizoen 2 paar Zwarte Spechten aanwezig in de aangrenzende bossen. Deze zullen wellicht tot broeden zijn gekomen.

Blauwborst.

Vorig jaar stelde Geert Sanders liefst 5 zangposten van de Blauwborst vast: 3 binnen het moerasje ten zuidoosten van de Keyenhurk en 2 ten noorden van de visvijvers.

In 1985 werden 3 zangposten gekarteerd (allen binnen het moerasje).

Rietzanger.

Op 06-05-'85 zongen in het waterwilgen-struweel van "het Keyenhurk-moerasje" 2 Rietzangers. Helaas werd dit deel van het gebied later nog maar 1 x in de geschikte tijd bezocht, toen onder slechte weersomstandigheden en zonder succes. Broeden is daarom geenszins uitgesloten. Over het voorkomen van deze soort op de Landschotse heide is bij mijn weten tot dusverre niets bekend.

Roodborsttapuit.

Gedurende het broedseizoen van 1985 werden regelmatig 3 paartjes Roodborsttapuiten gelokaliseerd, steeds min of meer in dezelfde omgeving. We mogen er vanuit gaan dat het hier zeer waarschijnlijk broedparen betrof. Van tenminste 1 paar werden dan ook jongen waargenomen.

De soort komt niet eens jaarlijks op de Landschotse heide tot broeden. 3 paar is helemaal een uitzondering.

Lex Peeters.

Met dank aan Pierre van de Wielen voor belangrijke aanvullende gegevens.

Literatuur:

- Kessel J. van/ Tönissen C. ('73) Beheersplan Landschotse Heide (Losse Publicatie).
- Peeters L./ Bakermans M. ('82) Vogels van Goor & Flaes en omliggende heide. (losse publicatie).
- Peeters L. ('84) "1984, gelaagd broedseizoen voor Goor-& Flaes".
- "1984, geslaagd broedseizoen voor Landschotse heide" (Blauwe Klauwier: jg. 10, nr. 2)
- Peeters L. ('84) Vogels van Landgoed "De Utrecht", Landschotse heide en Beerse Broek. (Blauwe Klauwier; jg. 10 nr. 2)